

Briselē, 28.7.2015.
COM(2015) 366 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

par Eiropas Savienības stratēģiju Alpu reģionam

{SWD(2015) 147 final}

1. IEVADS

Alpu reģions ir viens no bagātākajiem reģioniem pasaulē, kā arī viens no ekonomiski dinamiskākajiem, inovatīvākajiem un konkurētspējīgākajiem reģioniem Eiropā ar unikālām ģeogrāfiskām īpašībām un dabu. Tomēr šajā reģionā ir nozīmīgas problēmas, kurām vajadzīgs kopīgs risinājums:

- ekonomikas globalizācija, kas rada nepieciešamību šai teritorijai izcelties kā konkurētspējīgai un inovatīvai,
- demogrāfiskās tendences, kam īpaši raksturīga iedzīvotāju novecošanas, zema iedzīvotāju blīvuma kalnainos apgabalos un jaunu migrācijas modeļu kopīgā ietekme,
- vāja aizsargātība no klimata pārmaiņām un to paredzamās ietekmes uz vidi, bioloģisko daudzveidību un iedzīvotāju dzīves apstākļiem,
- enerģētikas problēmas, kas saistītas ar pieprasījuma pārvaldīšanu un ilgtspējīgu, drošu un pieejamu apmierināšanu,
- īpašā ģeopolitiskā atrašanās vieta Eiropā, kas padara to par tranzītreģionu,
- izteiktā sezonālitate, jo īpaši dažos ar tūrismu saistītajos apgabalos.

Aizvien ir saglabājušās ievērojamas atšķirības starp dažādiem šā reģiona apgabaliem (piemēram, starp kalnainajiem apgabaliem un apgabaliem Alpu pakājē).

2013. gada 19. un 20. decembra sanāksmē Eiropadome aicināja Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm līdz 2015. gada jūnijam izstrādāt ES Stratēģiju Alpu reģionam (ESSAR), par pamatu izmantojot šai reģionā esošo spēcīgo sadarbību. Šī stratēģija ietekmēs aptuveni 80 milj. cilvēku, kas dzīvo 48 reģionos (karte pielikumā) un septiņās valstīs, no kurām piecas ir ES dalībvalstis (Austrija, Francija, Itālija, Slovēnija un Vācija) un divas nav ES dalībvalstis (Lihtenšteina un Šveice). Makroreģionālajā stratēģijā piedāvātā ģeogrāfiskā zona ir īpaši labi piemērota Alpu reģiona ilgtspējīgai attīstībai, veicinot izaugsmi visā Eiropā un savstarpēju solidaritāti starp kalnainajiem apgabaliem un Alpu perifērijas teritorijām.

Šajā stratēģijā ir aptvertas šādas tematiskās politikas jomas: pirmkārt, ekonomiskā izaugsme un inovācija, otrkārt, mobilitāte un savienojamība, un, treškārt, vide un enerģētika.

Šo stratēģiju pozitīvi ietekmēs Alpu reģionu aktivitāte, ko sekmē dalībvalstis un gūtā pieredze daudzās sadarbības struktūrās, kuras šajā reģionā jau darbojas, un tādēļ būs iespējams turpināt darbu, kas tika veikts, pirms Komisija sāka darbu pie šīs stratēģijas izstrādes¹.

2. PROBLĒMAS UN IESPĒJAS

Iepriekš minētais sagatavošanās darbs ir palīdzējis identificēt galvenās problēmas, kurām šajā reģionā būtu lietderīgi atrast risinājumu. Šīs stratēģijas partneri var izmantot iespējas, ko sniedz reģiona ekonomikas dinamiskums un konkurētspēja, dabas un kultūras resursu augstā vērtība un senās sadarbības tradīcijas.

Inovācija un MVU. Reģionā pastāv daži ierobežojumi saistībā ar:

- Alpu reģiona sadarbību pētniecības un inovācijas jomā,
- esošo pētniecības un inovācijas (PI) rezultātu izmantošanu,
- telpiski saskaldītiem vietējiem tirgiem,
- sociālajām atšķirībām inovācijas jomā,

¹ Sk. rīcības plāna ievadu.

- finansēšanas iespējām,
- informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT) un vispārējas nozīmes pakalpojumiem,
- izteikto aizplūšanu no laukiem infrastruktūras sliktās pieejamības dēļ un
- lietišķo pētījumu rezultātu kapitalizāciju.

Tomēr reģionā atrodas svarīgi pasaules mēroga PI jomas tirgus dalībnieki, kas rada lielu potenciālu turpmākai globālai attīstībai. Dažādās reģiona daļās ir izteikta mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) koncentrācija, un daudzi no tiem darbojas kopās, veidojot teritoriālu ekonomiku, kas rada stingru pamatni inovācijai, kura balstīta uz īpašu specializēšanās stratēģiju, un dod uzņēmumiem iespēju kļūt konkurētspējīgākiem konkrētās šim reģionam nozīmīgās jomās (enerģētika un zaļās tehnoloģijas, mehatronika un inženierija, ķīmija un jaunie materiālie un IKT).

Lauksaimniecība un mežsaimniecība. Produktiem, tostarp kalnu produktiem un kvalitatīviem produktiem, un pakalpojumiem, kas saistīti ar lauksaimniecību un mežsaimniecību, ir īpašs potenciāls (piem., saistībā ar bioekonomiku) visā vērtības ķēdē (tostarp, piemēram, farmācijas un koka būvju nozarē). Pārvietošanās uz augšu pa vērtības ķēdi šā reģiona lauku un pilsētu daļām dod iespēju sadarboties. Lauksaimnieki veicina ilgtspējīgu zemes apsaimniekošanu un sniedz ekoloģiskus pakalpojumus.

Tūrisms. Reģions ir svarīgs tūristu galamērķis, jo īpaši ziemā, bet tūristu skaits visā reģionā nav vienmērīgs. To varētu uzlabot, ja izmantotu saskaņotu pieeju ilgtspējīgam un pieejamam tūrismam, iesaistot jo īpaši PI, MVU un veicot darbaspēka apmācību. Šādi reģionā varētu uzlabot ģeogrāfisko un sezonālo pārklājumu tūrisma tirgū, vienlaikus veicinot izaugsmi un darba vietu skaita pieaugumu.

Transports un savienojamība. Reģions ir svarīgs Eiropas krustceļš, bet kā tranzītreģions tas ir šķērslis Eiropas transporta tīklam. Vairāki autoceļu tīkla koridori ir tuvu maksimālajam noslogojumam un rada būtisku apdraudējumu veselībai (troksnis un gaisa piesārņojums). Galvenās problēmas ir šādas:

- pieaugoša satiksmes intensitāte,
- saskaņotu transporta politikas noteikumu trūkums kravas transportam un
- kravu autotransporta lielā proporcija.

Turklāt, tā kā daudzos apgabalos gaisa kvalitāte ir slikta, būtu lietderīgi transporta jomas pasākumus saskaņot ar reģionālajiem ilgtspējīgās mobilitātes plāniem, reģionālajiem gaisa kvalitātes plāniem un nacionālajām gaisa piesārņojuma kontroles programmām, lai uzlabotu saskaņotību starp tiem un palielinātu sinerģiju. Attālu un mazapdzīvotu apgabalu sasniedzamība ir problēma daudzos apgabalos, kuros ir jāmodernizē sabiedriskais transports (galvenokārt vietējais dzelzceļš). Ir jāpanāk līdzsvars starp savienojamību un zemes piesardzīgu izmantošanu. Ilgtspējīga transporta projektu veicināšana var radīt savienojumus starp Alpu reģiona vidieni un apkārtējiem reģioniem, radot ieguvumus abām pusēm. E-savienojamība (jo īpaši ātrgaitas internets) makroreģionālajā līmenī radītu jaunas iespējas saistībā ar tehnoloģijām pakalpojumu jomā un decentralizētiem uzņēmumiem.

Vide un kultūras mantojums. Alpi ir otrs lielākais bioloģiskās daudzveidības avots Eiropā pēc Vidusjūras un viens no svarīgākajiem Eiropas "ūdenstorniņiem". Reģiona kultūras un vēstures mantojums arī ir viena no tā lielākajām vērtībām. Šie resursi tiek plaši izmantoti, un pastāv liela konkurence uz zemi un ūdeni dažādu iemeslu dēļ, tostarp saistībā ar enerģētiku,

mājsaimniecībām, tūrismu, lauksaimniecību, mežsaimniecību un rūpniecību. Tas nepārprotami apgrūtina ilgtspējīgas attīstības virzienu meklējumus un var ietekmēt ekosistēmu. Intensīvai zemes izmantošanai ir negatīva ietekme uz vidi, un iedzīvotāju skaita samazinājumam attālos apgabalos ir bijusi dramatiskā ietekme uz augsnes stabilitāti, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un kultūras saglabāšanu. Ņemot vērā klimata pārmaiņu ietekmi uz Alpu ūdens rezervēm, ir ievērojami jāpastiprina pasākumi šajā jomā.

Klimata pārmaiņas un riska novēršana. Reģions ir īpaši pakļauts klimata pārmaiņu negatīvajai ietekmei, un tajā pastāv augsts plūdu, zemes nogruvumu un ūdens resursu izmaiņu risks. Tūrisms, lauksaimniecība un mežsaimniecība ir visneaizsargātākās nozares, kuras globālā sasilšana un ārkārtējie laikapstākļi ietekmē vistiešāk. Šo risku varētu mazināt labāk saskaņotas Eiropas, valsts un reģionālās politikas nostādnes un makroreģionālajā līmenī saskaņoto darbību ātrāka īstenošana.

Enerģētika. Atbalsta shēmas un Eiropas, valsts un reģionālās politikas nostādnes saistībā ar nefinansiāliem šķēršļiem atjaunojamiem energoresursiem un energoefektivitātei dažādās valstīs ir atšķirīgas, un tās ir jāsapņo. Būtu iespējams paaugstināt esošo hidroelektrostaciju efektivitāti un apsvērt iespēju izmantot citus atjaunojamās enerģijas avotus. Energoefektivitāte rada iespējas investīcijām tehnoloģiju un konsultāciju/inženierijas jomā saistībā ar pakalpojumiem ar zemām oglekļa emisijām, palīdzot reģionam iegūt vadošo lomu PI un atjaunojamo energoresursu jomā, ko veicina izaugsme saistībā ar klimata aizsardzības pasākumiem, kas sekmē pāreju uz mazoglekļa tehnoloģijām. Ciešāka sadarbība var palīdzēt nākotnē radīt iespējas reģionam kā enerģijas uzglabāšanas vietai maksimālās slodzes brīžiem, kā arī izstrādāt rīkus un procedūras, ar kurām līdzsvarot enerģijas ilgtspējīgas ražošanas intereses ar citiem zemes izmantošanas veidiem un aizsardzības funkcijām.

Institucionālās problēmas. Ilgu sadarbības tradīciju dēļ reģionā ir izveidojies liels skaits struktūru, kas darbojas dažādos ģeogrāfiskajos apgabalos ar atšķirīgu tematisko pārklājumu un atšķirīgām pārvaldības sistēmām. Tādēļ būtu lietderīgi uzlabot sadarbību starp iesaistītajiem dalībniekiem, nodrošinot konsekveni dažādās iniciatīvās, mazinot trūkumus, izvairoties no darba dubultošanās un saskaņojot finansējumu, tostarp finanšu instrumentus. Šādai pieejai būtu jānodrošina dalībnieki pārvarēt valstu robežas un nozaru un kultūras šķēršļus, mazinot nodalījumu veidošanos starp nozaru politikas nostādņām, dažādiem dalībniekiem un dažādiem pārvaldes līmeņiem.

3. ATBILDE: RĪCĪBAS PLĀNS

Šīs problēmas var mazināt un iespējas var radīt ar makroreģionālajām stratēģijām, paredzot sistēmu kolektīvām vai kopīgām darbībām, apkopojot reģionālas darbības un dalībniekus, lai tādējādi radītu augstāku pievienoto vērtību. Ziņojumā par makroreģionālo stratēģiju pievienoto vērtību² Komisija ieteica jaunajās makroreģionālajās stratēģijās koncentrēties uz skaitā ierobežotiem skaidri definētiem mērķiem, kuri atbilstu īpašajai stratēģiskajai nepieciešamībai pēc uzlabotas augsta līmeņa sadarbības. Tā ir pieeja, kas būtu jāizmanto, kad ES iesaistīšana ir atbilstoša un kad var stiprināt spēkā esošās horizontālās ES politikas nostādnes.

² COM(2013) 468 final, 27.6.2013.

Lai to izdarītu, tiks īstenots paziņojumam pievienotais elastīgais rīcības plāns (kas vajadzības gadījumā tiks atjaunināts un pārskatīts). Plāna pamatā ir trīs savstarpēji atkarīgi tematiskie mērķi, ar kuriem nodrošina:

- 1) taisnīgu pieeju darba iespējām, izmantojot reģiona augsto konkurētspēju;
- 2) ilgtspējīgu iekšējo un ārējo pieejamību;
- 3) iekļaujošāku vides sistēmu un ar atjaunojamiem energoresursiem saistītus uzticamus risinājumus nākotnei,

un horizontāls mērķis, kas attīsta

- 4) stabilu makroreģionālo pārvaldības modeli reģionam, ar kuru uzlabo sadarbību un darbību saskaņotību.

Attiecībā uz katru mērķi ir identificētas vairākas darbības. Tās papildina ES politikas mērķus, tostarp mērķus ar teritoriālu dimensiju.

Tālāk izklāstīti mērķi un darbības katrā politikas jomā³.

3.1. Taisnīga pieeja darba iespējām, izmantojot reģiona augsto konkurētspēju

Šis mērķis galvenokārt ir saistīts ar Alpu reģiona konkurētspējas, labklājības un vienotības uzlabošanu.

Galvenie pasākumi izklāstīti turpmāk.

1) 1. pasākums: izstrādāt efektīvu pētniecības un inovācijas ekosistēmu

Dažas valstis un reģioni Inovācijas savienības rezultātu pārskatā ir sasnieguši augstu inovācijas līmeni, un lielākā daļa ir izstrādājuši īpašas specializācijas stratēģijas. Tas rada labu sākumpunktu tādas sistēmas izstrādei, kas vērsta uz šim reģionam īpaši nozīmīgām tematiskām problēmām (piem., lauksaimniecība un mežsaimniecība, tūrisms utt.) un sasaista kopā savstarpēji papildinošas vērtības.

2) 2. pasākums: palielināt stratēģisko nozaru ekonomisko potenciālu

MVU ir svarīga ekonomikas un Alpu reģiona darba tirgus daļa. Pastāvīgi jāveic darbs, lai spētu pielāgoties mainīgajiem apstākļiem, saglabātu novatoriskumu un konkurences priekšrocību, tādējādi nodrošinot ilgtspējīgu attīstību. Ar lauksaimniecību un mežsaimniecību saistīti produkti un pakalpojumi visā vērtību ķēdē un jaunu vērtību ķēžu radīšana bioekonomikā, bioloģiskie produkti, tūrisms, enerģētika, veselības nozare un augsto tehnoloģiju nozare ir konkrētas Alpu reģiona stratēģiskās nozares, kurās MVU var kļūt konkurētspējīgāki un ilgtspējīgāki..

3) 3. pasākums: uzlabot darba tirgus atbilstību, izglītību un apmācību stratēģiskajās nozarēs

Salīdzinājumā ar pārējo Eiropu Alpu reģionā ir labvēlīgs darba tirgus ar augtu nodarbinātību daudzās jomās. Tomēr ar stratēģiju var palīdzēt lielām reģiona daļām uzlabot piekļuvi kvalificētam darbaspēkam ar vajadzīgajām kompetencēm un cīnīties ar intelektuālā darbaspēka aizplūšanu no attāliem apgabaliem, kas cieš no iedzīvotāju skaita samazināšanās. Šī stratēģija varētu arī palīdzēt jauniešiem atrast darba iespējas. Šie ieguvumi ir atkarīgi no brīvas cilvēku

³ Pasākumi un mērķi ir sīkāk aprakstīti pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā.

pārvietošanās saglabāšanas.

3.2. Ilgtspējīga iekšējā un ārējā pieejamība

Šā mērķa nolūks ir uzlabot transporta savienojamības ilgtspēju reģiona iekšienē un savienojamību ar pārējo Eiropu. Reģiona attīstīšanai vajadzīgi savstarpēji saistīti, ilgtspējīgi transporta un platjoslas tīkli. Labāka sadarbība var mazināt sastrēgumus un palīdzēt pabeigt infrastruktūru tīklus un normatīvo regulējumu. Saskaņota satiksmes uzraudzība un dažādu veidu transports var palielināt konkurētspēju un uzlabot apgabala iedzīvotāju labklājību.

Galvenie pasākumi izklāstīti turpmāk.

1) 4. pasākums: popularizēt pasažieru un kravu transporta intermodalitāti un savstarpējo izmantojamību

Lai Alpu reģionā samazinātu transporta ietekmi uz vidi, kas ir galvenais mērķis, ir jānodrošina laba savienojamība vietējā līmenī, kas radīs līdzsvarotu ekonomisko un demogrāfisko attīstību visā reģionā. Papildus tam, ka tiek veicināta Eiropas transporta tīkla mērķu sasniegšana un līdzīgi projekti, kuru mērķis ir pārvirzīt satiksmi no autoceļiem uz dzelzceļiem, ir svarīgi veikt papildu pasākumus, kas nodrošina, ka Eiropas transporta tīkla savienojumi (tostarp pārrobežu savienojumi) dod labumu reģionam.

2) 5. pasākums: radīt cilvēkiem elektroniskos sakarus un sekmēt publisko

Alpu reģionam ir raksturīgas mazapdzīvotas teritorijas attālos apgabalos, kur nav izdarīti ieguldījumi uz zemes veidotos platjoslas savienojumos, un tam ir bijusi nelabvēlīga ietekme uz piedāvājumiem pakalpojumiem, vēl vairāk samazinot iedzīvotāju skaitu šajos apgabalos. Ir dažādi tehnoloģiski risinājumi, piemēram, platjoslas satelītsavienojumi, bet, lai tie būtu efektīvi, šādi risinājumi jāievieš pietiekami plašā mērogā.

3.3. Iekļaujošākas vides sistēmas un ar atjaunojamiem energoresursiem saistīti uzticami risinājumi nākotnei

Šā mērķa vispārīgais nolūks ir:

- saglabāt Alpu vides mantojumu,
- palīdzēt reģionā dažādos veidos gūt labumu no tā resursiem, tostarp enerģētikas jomā, un
- pārvarēt klimata pārmaiņu radītās izmaiņas, tostarp novērst nozīmīgu dabas radīto risku.

Galvenie pasākumi izklāstīti turpmāk.

1) 6. pasākums: saglabāt dabas resursus, tostarp ūdens un kultūras resursus, un palielināt to vērtību

Alpu reģiona vide ir vāji aizsargāta no klimata pārmaiņu ietekmes. Resursi jāizmanto proporcionāli. Šim pasākumam ir divi galvenie mērķi:

- stiprināt Alpu dabas un kultūras resursus kā vērtību augstas kvalitātes dzīves telpai un
- nodrošināt esošo dabas un kultūras resursu efektīvāku izmantošanu.

2) 7. pasākums: izveidot ekoloģisko sasaisti visā EUSALP teritorijā

Ekosistēmu integritāte un funkcionēšana, tostarp bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un ekosistēmas pakalpojumu sniegšana, lielā mērā ir atkarīga no efektīvas ekoloģiskās sasaistes. Šobrīd gandrīz netiek veikta ekoloģisko koridoru un zaļās infrastruktūras popularizēšana, tostarp neaizsargātajos apgabalos.

3) 8. pasākums: uzlabot riska pārvaldību un labāk vadīt klimata pārmaiņu, tostarp nozīmīga dabas radītā riska, novēršanu

Ģeomorfoloģiskā reljefa dēļ Alpu reģions nav aizsargāts no vides katastrofām un klimata pārmaiņām. Attiecībā uz vides katastrofām ar šo pasākumu tiks veikta atbilstoša un visaptveroša riska novērtēšana un īstenota katastrofu riska pārvaldības politika reģionālā līmenī. Attiecībā uz klimata pārmaiņām tiks veikta visaptveroša to nozaru un sistēmu neaizsargātības pakāpes novērtēšana, kuras, visticamāk, ietekmēs klimata pārmaiņas, un tiks izstrādāta reģionāla stratēģija par pielāgošanos klimata pārmaiņām.

4) 9. pasākums: padarīt šo teritoriju par paraugreģionu energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā

Ar šo pasākumu Alpu reģionā tiks popularizēta energoefektivitāte un atjaunojamās enerģijas ražošana un izmantošana atbilstīgi ES energoefektivitātes sistēmai un Enerģētikas savienības tiesību aktu kopumam. Enerģētikas politikā šajā reģionā uzmanība galvenokārt pievērsta energoefektivitātei valsts un privātajā sektorā. Enerģijas patēriņu ir iespējams ievērojami samazināt, jo īpaši mājokļu sektorā. Alpu reģionam ir ievērojams atjaunojamās enerģijas ražošanas potenciāls, kurš ir jāattīsta līdzsvaroti, ņemot vērā ekoloģiskos, ekonomiskos un zemes izmantošanas apsvērumus un kompromisus ar sabiedrību.

3.4. Stabils reģiona makroreģionālais pārvaldības modelis reģionā (uzlabo sadarbību un darbību saskaņotību)

Stratēģijas īstenošanai:

- jāizveido efektīvs pārvaldības modelis, iesaistot dalībniekus, kas piedalās tā īstenošanā, un jāstiprina sadarbība un koordinācija starp citām attiecīgajām iestādēm un ieinteresētajām personām⁴ reģionā,
- jāmaina lēmumu pieņemšanas process, jāizvairās no sadrumstalotas pārvaldības, jāpalielina zināšanu izplatīšana un koordinācija gan starp dažādiem pārvaldes līmeņiem, gan viena līmeņa vietējās pārvaldes iestādēs.

Līdzšinējā pieredze ar makroreģionālo stratēģiju liecina, ka efektīvai īstenošanai ļoti svarīgi ir vienkāršoti pārvaldības mehānismi. Pieredze liecina arī par to, ka efektīvas pārrobežu pārvaldības sistēmas ir sarežģītas un ka to izveides process ir ļoti pakāpenisks. Komisija 2014. gada maija ziņojumā par pārvaldību⁵ norāda uz trim galvenajām vajadzībām: spēcīgu politisko vadību, efektīvu lēmumu pieņemšanu un labu organizētību.

Labai pārvaldībai ir nepieciešami skaidri definēti pienākumi procesa sākumā: kā stratēģija tiks īstenota, kurš to darīs, un kā tiks uzsākti un finansēti kopīgie pasākumi un kurš to veiks? Pārvaldībai ir vajadzīga gan politiskā, gan darbības dimensija ar nozaru ministrijām un īstenošanas struktūrām, kas nosaka stratēģiski kopīgos mērķus un pārbauda to īstenošanu.

⁴ Sk. EP — Politikas departaments B, Strukturālā un kohēzijas politika: jauna makroreģionu loma Eiropas teritoriālajā sadarbībā, PE 540.349 (2015. gada janvāris).

⁵ Komisijas 2014. gada 20. maija ziņojums par makroreģionālo stratēģiju pārvaldību, COM(2014)284.

Stratēģijas mērķis nav aizstāt jau pastāvošās struktūras, bet gan nodrošināt, ka labāka koordinācija un sadarbība dod labākus rezultātus.

Stratēģijas pārvaldības sistēmas pamats ir izklāstīts Alpu valstu un reģionu Milānas deklarācijā saskaņā ar Grenobles politisko rezolūciju, Komisijas Ziņojumā par makroreģionālo stratēģiju pārvaldību⁶ un Padomes 2014. gada 21. oktobra secinājumos. Tai ir trīs savstarpēji saistīti līmeņi: pirmkārt, politiskā vadība un atbildība, otrkārt, sadarbība, un, treškārt, īstenošana. Katrā līmenī dažādi dalībnieki no iesaistītajām valstīm un reģioniem piedalās Ģenerālās asamblejas, Valdes un īstenošanas struktūru darbā.

Komisija darbosies kā neatkarīgs koordinators un aktīvi piedalīsies stratēģijas vispārējā saskaņošanā, bet stratēģijas rezultāts būs atkarīgs no tā, vai galvenās ieinteresētās personas un partneri izdarīs stingru un ilgstošu apņemšanos. Stratēģijas rīcības plānā ir sniegta plašāka informācija par stratēģijas pārvaldības pasākumu galvenajiem principiem.

4. FINANSĒJUMS

Tā kā šai stratēģijai nav sava finansējuma, tā galvenokārt tiks īstenota, mobilizējot un apkopojot esošo ES un valstu finansējumu, kas atbilst noteiktajiem mērķiem un pasākumiem. Valstīm un reģioniem, uz kuriem attiecas stratēģija, ir jāapņemas iesaistīt finansējumu rīcības plāna īstenošanai. Jo īpaši šīs stratēģijas atbalstīšanai ievērojamus līdzekļus un dažādus rīkus un tehniskās iespējas var sniegt attiecīgas konkrētām valstīm pielāgotas, pārrobežu un starpvalstu programmas no Eiropas strukturāliem un investīciju fondiem (ESI fondi) 2014.–2020. gadam. Starpvalstu programma "Alpu reģionam" sniegs finansiālu atbalstu pārvaldības pasākumu izstrādāšanai saistībā ar šo stratēģiju.

Tā kā kohēzijas politika ir balstīta uz valstīm un reģioniem pielāgotu pieeju, pastāv risks, ka pierobežā var notikt:

- 1) centienu sadrumstalošanās (piem., tiek izveidotas infrastruktūras daļas, bet tās nedod maksimālo ieguvumu, jo trūkst citu daļu);
- 2) investīciju pārsātinājums (piem., lidostas);
- 3) nepietiekama sinerģija starp līdzīgiem pasākumiem;
- 4) pārrobežu problēmām netiek veltīta pietiekama uzmanība (piem., gaisa piesārņojums).

Tādēļ stratēģijā uzmanība galvenokārt būtu jāpievērš pasākumiem, ar kuriem nosaka pārnacionālas prioritātes, kad tiek izvēlēti investīciju projekti, kuri var gūt labumu no kopīgas plānošanas un pārrobežu sadarbības reģionā.

Ir pieejami arī citi stratēģijas mērķiem atbilstoši ES fondi un instrumenti, un var meklēt iespējas veidot sinerģiju un papildinošus pasākumus, iesaistot ESI fondu finansējumu, jo īpaši ar:

- programmu "Apvārsnis 2020" (visiem mērķiem),
- programmu *COSME* (1. mērķim),
- Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (2. mērķim) un
- programmu *LIFE* (3. mērķim).

Pieejams arī cits finansējums, jo īpaši no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda, Eiropas Investīciju bankas un citām starptautiskajām finanšu iestādēm. Turklāt tiks mobilizēti arī

⁶ COM(2014)284 *final*, kas pieņemts 2014. gada 20. maijā.

valstu un reģionālie budžeta līdzekļi, jo īpaši valstīs, kas nav ES, bet uz kurām attiecas stratēģija, jo tās nevar saņemt ES finansējumu.

No šiem fondiem un instrumentiem sagaidāms ievērojams investīciju iedarbības kāpinājums, un tie varētu piesaistīt privātos investorus. Stratēģijai arīdzan jāgūst labums no darba, kas inovatīvu finansējuma iespēju jomā ir veikts citu makroreģionālo stratēģiju ietvaros.

5. ZIŅOŠANA UN IZVĒRTĒŠANA

Ja stratēģijām nav sava finansējuma, tās var ietekmēt tikai politikas nostādnes un to īstenošanas veidus. Lai konstatētu ietekmi, ko rada šīs stratēģijas īstenošana, var izmantot divus rādītāju veidus:

- **rezultātu rādītāji**, ar kuriem var novērtēt sadarbību un jo īpaši izmaiņas, kas notikušas partneru kopīgajā darbā, piem., labāk koordinētas ES un iekšējās politikas nostādnes vai instrumenti visā reģionā,
- **politikas rādītāji**, ar kuriem atspoguļo politikas aspektus un jo īpaši izmaiņas pārvaldībā un sociālekonomiskajā stāvoklī un vides jomā Alpu reģionā (ietekmē lielāka sadarbība).

Lai pārbaudītu, vai stratēģijas īstenošana notiek pareizi, un novērtētu, cik lielā mērā ir izpildīti stratēģijas mērķi, ir vajadzīga stingra uzraudzības un izvērtēšanas sistēma. Šis būs viens no pirmajiem stratēģijas partneru uzdevumiem, kura veikšanai attiecīgajā gadījumā varēs saņemt Eiropas Komisijas, neatkarīgo ekspertu un programmas "Alpu reģionam" atbalstu. Sistēma būs balstīta uz reģionālo rādītāju kopumu, ko apkopos, validēs un izplatīs *Eurostat*.

Izvērtēšana tiks balstīta uz mērķa koordinatoru darbu un rīcības plāna vadītājiem, kuri ziņos par saskaņoto mērķu izpildi.

Lai gan galvenais panākumu rādītājs ir rīcības plāna īstenošana, vispirms steidzami ir jāizstrādā precīzāki rādītāji. Šiem rādītājiem ir jāatbilst izmaiņas, kurām šīs stratēģijas dēļ būtu jānotiek.

Valstis un reģioni, uz kuriem attiecas stratēģija, organizēs ikgadējus forumus, kuros tiks izvērtēti rezultāti, apspriesti pārskatītie pasākumi un vajadzības gadījumā izstrādātas jaunas pieejas.

6. SAIKNES AR ES POLITIKAS NOSTĀDNĒM

Šīs stratēģijas mērķis ir pastiprināt ES politikas nostādnes attiecībā uz šo reģionu, un tās īstenošanai nav vajadzīgas izmaiņas ES tiesību aktos⁷. Ar to tiek atbalstīta ES pastāvošo juridisko saistību stingrāka ievērošana, pievēršot uzmanību trūkumiem un praktiskiem sarežģījumiem, kas rada kavēšanos, jo īpaši vienotā tirgus un vides jomā⁸. Stratēģijas uzmanības centrā ir integrēta pieeja, kurā apvienotas dažādas politikas jomas, lai ES politikas nostādnes īstenotu teritoriāli saskaņotā veidā. Šādi tiek uzsvērtas saiknes starp ES politikas nostādnēm un programmām, tostarp ES stratēģijām par digitālo vienoto tirgu⁹, bioloģisko daudzveidību¹⁰ un mežsaimniecību¹¹, kā arī par pielāgošanos klimata pārmaiņām¹² un starp ES

⁷ Piemēram, ES katastrofu riska pārvaldības politika, Eiropas tīkli (transporta un enerģijas), nākotnes transporta kopienas, kopējās lauksaimniecības politikas otrais pīlārs u. c.

⁸ Sevišķi Putnu direktīva un Dzīvotņu direktīva, Ūdens pamatdirektīva, Jūras stratēģijas pamatdirektīva, Nitrātu direktīva, Gaisa kvalitātes direktīva, Direktīva par valstīm noteiktajām maksimāli pieļaujamām emisijām un Atkritumu pamatdirektīva.

⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4919_en.htm.

¹⁰ COM(2011) 244 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0244&from=EN>).

PI pamatprogrammām un lauku attīstības programmām. Stratēģijas īstenošanai būs nepieciešams saskaņot darbu, ko veic, lai īstenotu ES stratēģiju Donavas reģionam un ES stratēģiju Adrijas un Jonijas jūras reģionam. Šajā ziņā nozīmīga var būt programma *INTERACT*. Tiks meklēti veidi, kā izveidot sinerģiju ar citām starpvaldību struktūrām, kurām ir tāds pats ģeogrāfiskais tvērums un darbības joma kā šai stratēģijai.

7. KĀDU LABUMU ŠĪ STRATĒĢIJA DOS IEDZĪVOTĀJIEM?

Stratēģijas mērķi ir izvēlēti tā, lai izmainītu Alpu reģiona iedzīvotāju un organizāciju ekonomisko labklājību.

- **Cilvēki.** Ilgtermiņa ietekme uz cilvēkiem reģionā ir skaidra: veselībai labvēlīgāka un labāk saglabāta vide, pateicoties labāk pārdomātām un saskaņotām politikas nostādņēm, kuru mērķis ir radīt ilgtspējīgus un kopīgus risinājumus transporta, enerģētikas un dabas un kultūras mantojuma jomā. Sagaidāms, ka šīs politikas nostādnes radīs vairāk darba iespēju reģionā, jo īpaši tādas, kas saistītas ar labākiem transporta savienojumiem, kas dos cilvēkiem iespēju palikt attālos apgabalos vai atgriezties tajos. Šīs priekšrocības rada brīva personu pārvietošanās.
- **Valsts sektora iestādes un organizācijas** (tostarp akadēmiskās un pētniecības iestādes). Šīs organizācijas iesaistās spēcīgā, bet sarežģītā sadarbības procesā. Šādā veidā tās skaidri apliecina gatavību palielināt efektivitāti politisko nostādņu un pasākumu īstenošanu ar ciešākas sadarbības palīdzību (tostarp ietaupīt līdzekļus, pieņemot saskaņotus lēmumus, kuru pamatā ir labāka informētība).
- **Ekonomika un uzņēmējdarbība.** Šīm nozarēm būs tādi paši ieguvumi kā iedzīvotājiem kopumā. Tās gūs labumu no dinamiskākas ekonomiskās vides, kas balstīta uz turpmāko pasākumu izstrādi jomās, kuras vēl netiek pilnībā izmantotas un kurās pastiprināta sadarbība ar citiem partneriem reģionā (saistītie pētniecības centri, apmācības un izglītības iestādes, pētniecības kopas utt.), visticamāk, ievērojami palielinās ražīgumu un uzlabos privātā sektora uzņēmumu stāvokli reģionā.
- **Pilsoniskās sabiedrības organizācijas,** kas saistītas ar politikas jomām. Jaunais pārvaldības modelis, par kuru stratēģijas izstrādes laikā notika plašas konsultācijas, tiks saglabāts arī stratēģijas īstenošanas posmā, un tas palielinās atbildības sajūtu par pasākumiem un projektiem, kas tiek veikti stratēģijas mērķu atbalstīšanai.

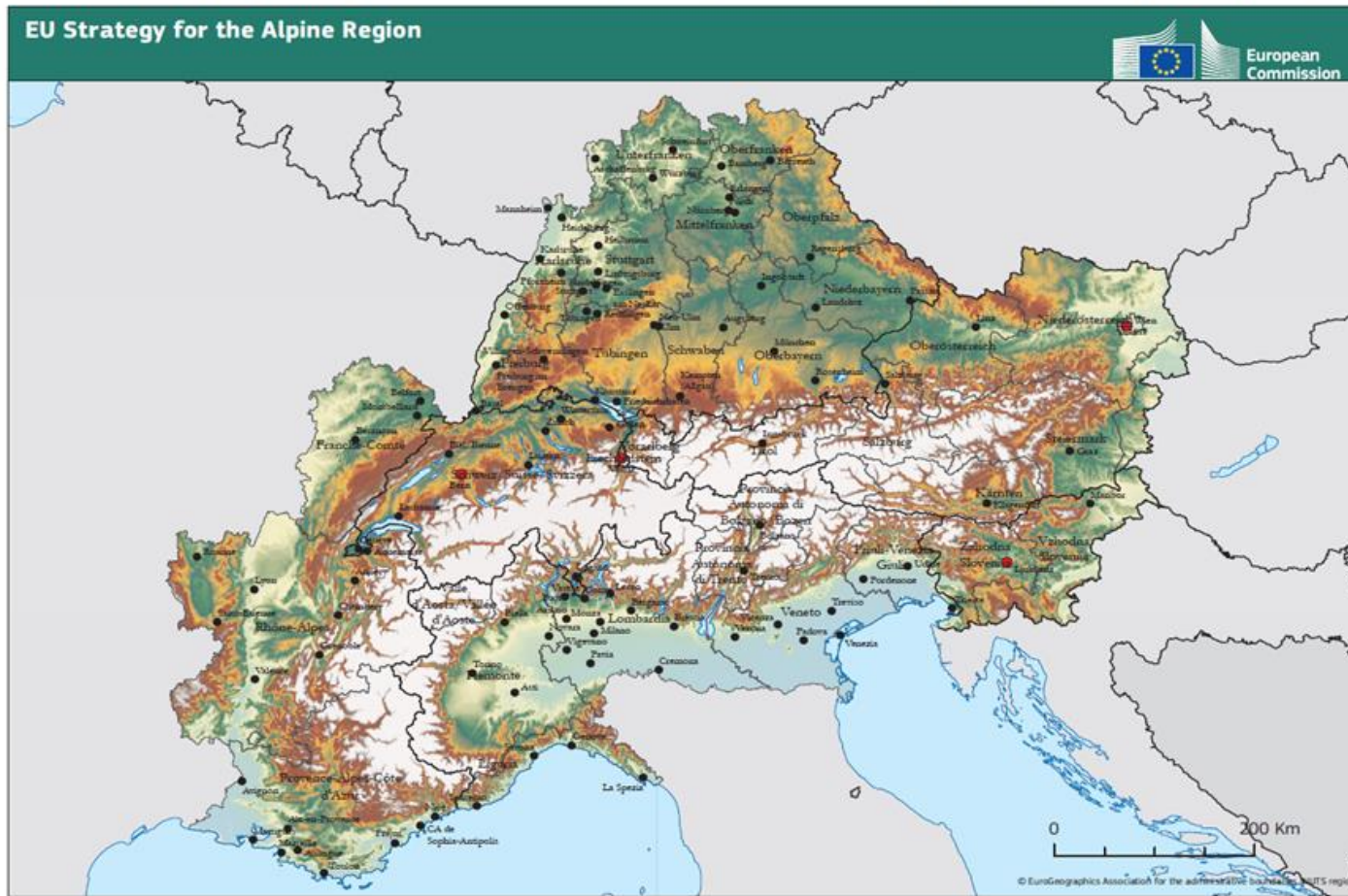
Sniedzot koordinēšanas politikas nostādņēm vispārīgu, ilgtspējīgu un ilgtermiņa sistēmu, paplašinot teritoriālo sadarbību un īstenojot pasākumus, ar kuriem sasniedz noteiktos mērķus, stratēģija padarīs šo reģionu par labāku vietu dzīvošanai, darbam un atpūtai, kā arī sagatavos to 21. gadsimta problēmām un iespējām.

Tāpēc Komisija aicina Padomi apstiprināt šo paziņojumu. Arī Eiropas Parlaments, Reģionu komiteja un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja tiek aicināti izskatīt šo dokumentu.

¹¹ COM(2013) 659 (http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_en.htm).

¹² COM(2013) 216.

Annex : Map of the EU Strategy for the Alpine Region with 7 States and 48 regions participating¹

¹ AUSTRIA (Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien), FRANCE (PACA, Rhone Alpes, Franche-Comté) GERMANY (Baden-Württemberg, Bayern) ITALY (Lombardia, Liguria, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Provincia Autonoma di Bolzano, Provincia Autonoma di Trento, Valle d'Aosta, Piemonte), SWITZERLAND (Aargau, Appenzell Ausserrhoden, Appenzell Innerrhoden, Basel-Landschaft, Basel-Stadt, Bern/Berne, Fribourg, Genève, Glarus, Graubünden/Grigioni, Jura, Luzern, Neuchâtel, Nidwalden, Obwalden, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, St. Gallen, Thurgau, Ticino, Uri, Valais/Wallis, Vaud, Zug, Zürich).